

DECIZIE nr. 15 din 22 ianuarie 2004

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 130 alin. (1) lit. a) și c), ale art. 131 și ale [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#) privind dreptul de autor și drepturile conexe

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 118 din 10 februarie 2004**

Data intrării în vigoare 10-02-2004

Costică Bulai - președinte

Nicolae Cochinescu - judecător

Constantin Doldur - judecător

Kozsokar Gabor - judecător

Petre Ninosu - judecător

Șerban Viorel Stănoiu - judecător

Lucian Stăngu - judecător

Ioan Vida - judecător

Aurelia Popa - procuror

Mihaela Senia Costinescu - magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 130 alin. (1) lit. a) și c), ale art. 131 și ale [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#), excepție ridicată de Societatea Comercială "PRO TV" - S.R.L. în Dosarul nr. 6.582/2000 al Tribunalului București - Secția a V-a civilă.

La apelul nominal lipsesc părțile, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată, întrucât nu există nici o contradicție între textele de lege criticate și prevederile constituționale invocate de autoarea excepției.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 25 iunie 2003, pronunțată în Dosarul nr. 6.582/2000, Tribunalul București - Secția a V-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 130 alin. (1) lit. a) și c), ale art. 131 și ale [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#), excepție ridicată de Societatea Comercială "PRO TV" S.R.L.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că dispozițiile art. 130 alin. (1) lit. a) și c), art. 131 și ale [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#), care obligă organele de conducere ale persoanei juridice să își exprime acordul de voință cu privire la încheierea unui contract în care anumite clauze sunt prestabilite de lege, încalcă libertatea gândirii consacrată de art. 29 din Constituție, care include și libertatea de decizie a acestor organe.

Mai mult, se apreciază că [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#), care stabilește obligativitatea utilizatorilor de a plăti un procent din încasările brute, nu face distincție între utilizatori, existând, de exemplu, posturi de televiziune care nu difuzează opere muzicale, astfel încât se exclude, de plano, concurența loială și se realizează o îngrădire a comerțului selectiv.

Tribunalul București - Secția a V-a civilă apreciază excepția de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată.

Potrivit dispozițiilor [art. 24 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Guvernul arată că susținerile privind încălcarea prevederilor constituționale ale art. 29 alin. (1) sunt neîntemeiate, întrucât dispozițiile criticate nu au legătură cu îngrădirea libertății de gândire. Se apreciază că [Legea nr. 8/1996](#) nu prevede stabilirea unor contracte-cadru între utilizatori și organisme de gestiune colectivă, cuprinzând clauze fixe, ci, dimpotrivă, potrivit art. 130 alin. (2), tabelele și metodologiile cuprinzând drepturile patrimoniale ale titularilor sunt stabilite în urma negocierii dintre reprezentanții asociațiilor patronale de utilizatori și organisme de gestiune colectivă. Tot pentru protecția utilizatorilor, art. 133 alin. (1) stabilește limitele maxime ale procentelor din încasările brute sau din cheltuielile ocazionate de utilizare ce trebuie avute în vedere în cadrul negocierilor.

În ceea ce privește susținerea privind încălcarea dispozițiilor [art. 134 alin. \(1\) din Constituție](#), se consideră că [Legea nr. 8/1996](#), în ansamblu, a avut în vedere tocmai caracterul de economie de piață al economiei românești. Așa fiind, se arată că dispozițiile legale criticate ar trebui analizate avându-se în vedere și art. 134 alin. (2) din Constituție, care prevede că statul trebuie să asigure protecția concurenței loiale, precum și dispozițiile constituționale cuprinse în art. 41 alin. (1), potrivit cărora conținutul și limitele dreptului de proprietate se stabilesc prin lege. Prin urmare, se constată că legiuitorul a reglementat drepturile și obligațiile titularilor drepturilor de autor și ale celor ai drepturilor conexe, ale organismelor de gestiune care îi reprezintă, precum și ale utilizatorilor operelor sau prestațiilor artistice ale titularilor, în considerarea acestui cadru constituțional.

Prin urmare, se apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 130 lit. a) și c), art. 131, precum și cele ale [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#) este neîntemeiată.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile [Legii nr. 47/1992](#), reține următoarele:

Curtea Constituțională este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituția României, republicată, ale art. 1 alin. (1), ale [art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992](#), republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate cu care a fost sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie art. 130 alin. (1) lit. a) și c), art. 131 și [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#) privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 26 martie 1996. Textele legale criticate au următorul conținut:

- Art. 130 alin. (1) lit. a) și c): "Organismele de gestiune colectivă au următoarele obligații:

a) să acorde utilizatorilor, prin contract, în schimbul unei remunerații, autorizații neexclusive de utilizare a operelor sau prestațiilor titularilor drepturilor, sub formă de licență neexclusivă; [...]

c) să încheie, în numele titularilor de drepturi sau pe baza mandatului acordat de organisme similare din străinătate, contracte generale cu organizatorii de spectacole, organismele de radiodifuziune, televiziune și retransmitere prin cablu, având ca obiect autorizarea de reprezentare și de difuzare a operelor sau a prestațiilor actuale și viitoare înscrise în repertoriul lor;";

- Art. 131: "(1) Tabelele și metodologiile prevăzute la art. 130 alin. (1) lit. b) se negociază în cadrul unei comisii constituite din:

a) câte un reprezentant al principalelor organisme de gestiune colectivă, care funcționează într-un domeniu;

b) câte un reprezentant al principalelor asociații patronale ale utilizatorilor dintr-un domeniu.

(2) Organismele de gestiune colectivă, precum și asociațiile patronale ale utilizatorilor, reprezentate în comisie, pentru fiecare domeniu, se desemnează de către Oficiul Român pentru Drepturile de Autor.

(3) Tabelele și metodologiile negociate se prezintă pentru avizare Oficiului Român pentru Drepturile de Autor care, în termen de 30 de zile, le înaintează spre aprobare Guvernului.

(4) În situația în care, în urma negocierilor, comisia nu a putut stabili, în termen de 90 de zile de la data constituirii ei, tabelele și metodologiile, acestea se prezintă pentru mediere Oficiului Român pentru Drepturile de Autor. În vederea medierii, Oficiul Român pentru Drepturile de Autor convoacă părțile care au negociat, analizează punctele de vedere ale acestora și decide forma definitivă a tabelelor și a metodologiilor, pe care le înaintează Guvernului spre aprobare, în termen de 30 de zile de la data primirii.

(5) Tabelele și metodologiile aprobate prin hotărâre a Guvernului sunt obligatorii și pentru utilizatorii care nu au participat la negocieri.

(6) Oficiul Român pentru Drepturile de Autor poate fi sesizat cu o nouă cerere de avizare a tabelelor și a metodologiilor, în vederea modificării lor, de către oricare dintre părțile care le-au negociat, dar nu mai devreme de 3 ani de la aprobarea lor, în ceea ce privește remunerațiile stabilite procentual.

(7) Remunerațiile stabilite în sumă fixă se pot modifica periodic de către organismele de gestiune colectivă, o dată cu indexarea veniturilor, stabilită la nivel național. Acestea devin efective începând cu luna următoare comunicării lor către utilizatori.";

- Art. 133 alin. (1): "Organismele de gestiune colectivă, în cadrul negocierilor purtate conform art. 130 alin. (1) lit. b) în numele membrilor ale căror drepturi le gestionează nu pot pretinde utilizatorilor mai mult de 10% în total pentru drepturile de autor și, respectiv, 3% pentru drepturile conexe, din încasările brute, iar în lipsa acestora, din cheltuielile ocazionate de utilizare."

Autoarea excepției susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile art. 29 alin. (1) și art. 134 alin. (1) din Constituția României, care, ulterior sesizării, a fost modificată și completată prin [Legea de revizuire nr. 429/2003](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003, republicată de Consiliul Legislativ, în temeiul art. 152 din Constituție, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003, cu reactualizarea denumirilor și dându-se textelor o nouă numerotare. După republicare, textele constituționale invocate au următoarea numerotare și următorul conținut:

- Art. 29 alin. (1): "Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.";

- Art. 135 alin. (1): "Economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență."

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată că, în considerarea specificului economiei de piață, statul nu mai este deținătorul exclusiv al tuturor pârghiilor economice, rolul său fiind limitat la crearea cadrului general, economic, social și politic, necesar pentru derularea activității agenților economici, ceea ce

implică adoptarea unor reglementări restrictive, dar în limitele impuse de asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor. Domeniul reglementat de [Legea nr. 8/1996](#) este un domeniu a cărui importanță socială este evidentă, fiind necesară în consecință intervenția statului, pe de o parte, pentru asigurarea protecției creatorilor de opere și a titularilor de drepturi conexe, precum și, pe de altă parte, pentru asigurarea ajungerii operelor la destinatarul acestora - publicul consumator. Aceste două finalități nu pot fi atinse în lipsa unui acord între reprezentanții titularilor drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe și reprezentanții utilizatorilor (de exemplu, reprezentanții societăților comerciale de televiziune), iar atunci când negocierile dintre cele două categorii de reprezentanți se blochează, este firesc să se recunoască statului posibilitatea de a interveni prin măsuri adecvate. Temeiul constituțional al unei asemenea intervenții se regăsește în dispozițiile art. 135 alin. (2) lit. a) și f) din Constituție, referitoare la obligația statului de a asigura "[...] protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție" și, respectiv, de a asigura "crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții".

În speță, [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#) reglementează limitele maxime ale remunerației procentuale din încasările brute ale utilizatorilor sau, în lipsa acestora, din cheltuielile ocazionate de utilizare, 10% din încasările pentru drepturile de autor și, respectiv, 3% pentru drepturile conexe, procentele fiind negociate de organismele de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe cu utilizatorii, în cazul acelor opere al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi. Obligația utilizatorilor de a plăti remunerația cuvenită titularilor drepturilor de autor și drepturilor conexe își are izvorul în acordul de voință al părților contractului, remunerația fiind un drept patrimonial rezultând din dreptul de proprietate intelectuală al titularilor acestor drepturi. Caracterul echitabil al remunerației rezultă din faptul că aceasta are valoarea unei contraprestații pentru activitatea creatoare a unor persoane fizice sau juridice de drept privat, activitate pusă în slujba unor terți, care în acest fel pot să apară în calitate de debitori.

Așa fiind, Curtea constată că textele de lege criticate nu sunt în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 135 alin. (1), ci, dimpotrivă, dau expresie, într-un domeniu particular, dar de larg interes, principiului constituțional al garantării dreptului de proprietate, element esențial în cadrul economiei de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență.

Independent de aceste considerații, stabilirea remunerațiilor în urma negocierilor dintre organismele de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe și utilizatori nu are cum și nici de ce să contravină art. 29 din Legea fundamentală, fiind de neconceput a considera că libertatea conștiinței și libertatea de gândire ar putea include în sfera lor de protecție dreptul de a nesocoti drepturile legitime ale celorlalte subiecte de drept, în scopul sustragerii de la plata unor taxe instituite de lege. Prin urmare, Curtea constată că textul constituțional de referință își găsește aplicare într-un alt domeniu decât cel patrimonial, avut în vedere de reglementările criticate, ceea ce exclude de plano posibilitatea oricărei contradicții de natură a declanșa controlul de constituționalitate.

De altfel, asupra constituționalității textelor de lege criticate Curtea s-a mai pronunțat, exemplu fiind [Decizia nr. 253 /2000](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 261 din 22 mai 2001, rațiunile care au stat la baza adoptării soluției anterioare păstrându-și valabilitatea și în prezent, întrucât nu au intervenit elemente noi de natură să justifice schimbarea jurisprudenței.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, republicată, precum și al art. 1-3, art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al [art. 25 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 130 alin. (1) lit. a) și c), ale art. 131 și ale [art. 133 alin. \(1\) din Legea nr. 8/1996](#), excepție ridicată de Societatea Comercială "PRO TV" - S.R.L. în Dosarul nr. 6.582/2000 al Tribunalului București - Secția a V-a civilă.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 22 ianuarie 2004.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. COSTICĂ BULAI

Magistrat-asistent,

Mihaela Senia Costinescu
